

muhafaza edilir. Onun için bu maddenin şimdikiye kadar tatbik edildiği gibi muhafaza edilmesini rica ediyorum. Bunun muhafazasında hiçbir mahzur yoktur. Allah göstermesin, bir öksürük umumileşirse gene sükûnet bozulmuş olur.

İntizam kelimesi yerinde ve hukuki bir terimdir, hiç olmazsa bu haliyle kabul edin.

REİS — Encümen ne diyor?

TEŞKİLÂTI ESASİYE En. Bu. M. M. A. HAMDİ SANCAR (Denizli) — Teklif ettiğimiz tashih şekliyle reye vaz'ını rica ediyoruz.

REİS — Maddeyi Encümenin tadili şekliyle tekrar okutuyorum.

Madde 91. — Heyeti Umumiye söz kesmek, şahsiyatla uğraşmak veya sükûneti bozacak hareketlerde bulunmak yasaktır.

REİS — Encümene sorduk, «Tadilini istediğimiz şekliyle kabulünü istiyoruz.» dediler. Şimdi tashih şekliyle reylerinize arz edeceğim.

Encümenin tashihi şekliyle maddeyi reylerinize arz ediyorum. Kabul edenler... Etmeyenler... Madde tashih edilmiş şekliyle kabul edilmiştir.

Madde 93. — Bir mebus Heyeti Umumiye galiz, müstehecn sözler ve elfazı tahkiriye istimal edemez, ederse Reis derhal o mebusu lisan nezahetine davet eder ve Umumi Heyet kararıyla bu sözleri zabıttan çıkartır. Devamı halinde Reis mebusun sözünü keser

REİS — Arslan Bora!

ARSLAN BORA (Tunceli) — Muhterem arkadaşlar, ikinci defa Yüksek Huzurunuzu işgal ettiğim için özür dilerim.

93 ncu maddede bâzı sözlerin, Heyeti Umumiye kararıyla, Reis tarafından çıkarılacağı beyan edilmektedir. Halbuki, bu hüküm Anayasamızla uyusamaz. Zira Anayasa, zaptın harfi, harfine olmasını emreder. Binanealeyh, metin üzerinde kimsenin tasarruf hakkı yoktur. Kaldı ki, Anayasamızın bu hükmü pek ciddi bir ihtiyacın mahsulü olmak vasfından da mahrum değildir. Kanaatimce, zabıtlar bir bakıma teşriî müzakeratın tarihe tevdi olunan hakiki kopyalarıdır. Bunları tahrir ve tayıyir tarih nazarında da realiteleri tahiribetmek sebebiyle bir suçtur. Sırf zabıtları sadece nezaheti lisaniye ile muttasıf bir halde bulundurmak gayesi. tarih ve realizm karşısında

fuzuli bir gayretkeşlik olur. İyi ve kötü ne görüldü ise müstakbel devirlere teslim edilecek ve gelecek nesiller söz sahipleri hakkında hükümlerini vereceklerdir. Bu, aynı zamanda tekâmül vetiresinin zaruri bir neticesidir. Mâkulât, aneak zaruretlere uymakla mümkündür. Bu hususta bir takrir takdim ediyorum, kabulü takdirinize bağlıdır.

REİS — Fethi Çelikbaş.

FETHİ ÇELİKBAŞ (Burdur) — Maddenin ihtiva ettiği yenilik; bâzı sözlerin Heyeti Umumiye kararı ile zabıttan çıkarılması ile alâkalı olan kısımdır. Benden evvel konuşan arkadaşımın işaret ettiği gibi nizamnameye konması istenen bu fıkra Anayasanın Meclis müzakeratının harfi harfine neşredileceğine dair olan sarıh hükmüne aykırıdır. Onu bir yana bırakıyorum. Acaba niçin Meclis müzakeratı harfi harfine neşredilsin istenmiştir. Elbette bunun bir sebebi vardır. Nihayet milletler mutlak hükümdarlara karşı kendi menfaatlerini, kendi haklarını korumak için hattâ ihtilâller pahasına seçtikleri milletvekillerinin sözlerini harfi harfine öğrenmek suretiyle, onlar üzerinde müessir bir murakabe vazifesi kurabilmek imkânını elde ederler. Milletvekili kürsüde bir lâf etmiş hakaret etmiş, küfretmiş, arzu etmez misiniz, onu buraya gönderen seçmenler böyle bir topluluk içinde bu tarzda konuşulmaz diye mebusu takbih etsin, ayıplasin? Buna imkân verin arkadaşlar. Eğer Türkiye'de milletvekillerinin teşriî çalışmalarının seçmenler tarafından müessir bir murakabeye tâbi olmasını arzu ediyorsak, eğer milletimizin bu tarzda çalışanları takbih edeceğine inanıyorsak Mecliste geçen sözlerin harfiyen zapta geçmesi şarttır. Aksi takdirde arkadaşlar Meclis bir terbiye müessesesi haline gelir ki, bu terbiye müessesesi ekseriyetin tatbik edeceği usullerle çalışan bir topluluk olur. Harfiyen neşir keyfiyetini, demin arz ettiğim gibi, milletin seçtiği kimselerin müessir surette murakabe edilmesini kabul ediyorsak ve aynı zamanda milletimiz de isabetli konuşanlarla konuşmayanları birbirinden tefrik ve temyiz kudretini görüyorsak ki, biz Hürriyet Partisi olarak bu kanaatteyiz, o zaman söylenenlerin harfi harfine zapta geçmesi şarttır.

Aksi takdirde arkadaşlar, Mecliste mebusların çalışırken, hattâ fevri dahi olsa, söyledikleri sözlerden kaçınması gibi, mebusun hakiki